

Protokół

z pierwszego posiedzenia Międzyresortowego Zespołu do spraw opracowania propozycji rozwiązań normatywnych w zakresie zastąpienia instytucji ubezwłasnowolnienia modelem wspieranego podejmowania decyzji

Termin: 8 września 2023 r. godz. 11:00 – 13:00

Miejsce: Posiedzenie w trybie stacjonarnym, które odbyło się w siedzibie głównej Ministerstwa Sprawiedliwości

Przewodniczący posiedzenia Zespołu: Pani Katarzyna Frydrych - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości

Porządek obrad Zespołu obejmował osiem punktów:

1. Powitanie.
2. Przedstawienie przewodniczącego Zespołu, wiceprzewodniczącego Zespołu, pozostałych członków Zespołu oraz sekretarza Zespołu.
3. Przedstawienie i przyjęcie porządku obrad wraz z ewentualną dyskusją.
4. Przedstawienie genezy powstania Zespołu oraz zadań jakie zostały postawione przed Zespołem – przewodniczący Zespołu.
5. Przedstawienie przez resorty wstępnych stanowisk w przedmiocie swoich oczekiwań co do zadań Zespołu i jego pracy - dyskusja.
6. Ustalenie planu pracy Zespołu.
7. Ustalenie terminu i tematu następnego posiedzenia.
8. Zakończenie posiedzenia.

Przebieg posiedzenia:

Spotkanie otworzyła **Pani Katarzyna Frydrych - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości i przewodnicząca Zespołu**. Na wstępie przewodnicząca Zespołu dokonała prezentacji agendy posiedzenia inauguracyjnego, do której nikt nie zgłosił żadnych uwag ani wniosków. Następnie przewodnicząca Zespołu przedstawiła wiceprzewodniczącego Zespołu, pozostałych członków Zespołu oraz sekretarza Zespołu (Załącznik nr 1), jednocześnie wskazując osoby, które w tym dniu zastępują stałych członków. W dalszej kolejności przedstawiona została geneza powstania Zespołu oraz zadania, jakie zostały postawione przed Zespołem.

Przewodnicząca podkreśliła, że potrzeba utworzenia Zespołu wynikała przede wszystkim z konieczności ustrukturyzowania współpracy międzyresortowej w obszarze prac legislacyjnych obejmujących wprowadzenie w miejsce instytucji ubezwłasnowolnienia modelu wspieranego podejmowania decyzji, zapewniającego każdej osobie możliwość podejmowania decyzji we własnych sprawach w maksymalnym możliwym zakresie. Jest to jedno z zadań jakie

zostało postawione przed różnymi resortami w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami. Ministerstwo Sprawiedliwości zostało wskazane jako koordynator tego działania. Działanie to powinno być zrealizowane do końca 2025 r.

Podkreślenia wymaga, że dotychczas prowadzone w Ministerstwie Sprawiedliwości prace analityczne dotyczące reformy instytucji ubezpieczycielstwa wykazały, że nie jest pożądana likwidacja instytucji ubezpieczycielstwa bez wcześniejszego zbudowania systemu złożonego z różnych instrumentów, które umożliwią udzielenie osobie z niepełnosprawnością odpowiedniego wsparcia w podejmowaniu decyzji.

Przewodnicząca wyraziła przekonanie, że spotkania przedstawicieli różnych ministerstw z ewentualnym udziałem przedstawicieli nauki i podmiotów zewnętrznych oraz dalsze wspólne prace analityczne pozwolą na zidentyfikowanie kierunku strategicznego i celów oraz punktów krytycznych ewentualnego projektu, co przyczyni się do wdrożenia uniwersalnego rozwiązania.

W dalszej kolejności wskazano na zadania Zespołu:

- 1) opracowanie propozycji rozwiązań normatywnych służących zastąpieniu instytucji ubezpieczycielstwa modelem wspieranego podejmowania decyzji;
- 2) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących zagadnień objętych zakresem prac Zespołu;
- 3) wykonywanie innych zadań zleconych przez Prezesa Rady Ministrów dotyczących zagadnień związanych z zastąpieniem instytucji ubezpieczycielstwa modelem wspieranego podejmowania decyzji.

Następnym punktem spotkania było przedstawienie przez zaproszone resorty wstępnych stanowisk w przedmiocie swoich oczekiwań co do zadań Zespołu i jego pracy.

Jako pierwszy głos zabrał **Pan Minister Paweł Wdówik, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych**, dziękując za podjęcie tego tematu oraz za uruchomienie prac, które będą realizować ten ogromnie ważny cel, który został zdefiniowany w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami.

Następnie przybliżył kontekst prac i wskazał jaka jest praktyka sądowa w zakresie orzekania o ubezpieczycielstwie, zaznaczając, że dominuje rodzaj ubezpieczycielstwa całkowitego z pominięciem ubezpieczycielstwa częściowego. Pan Minister zwrócił uwagę na to, że w skali świata następuje odwrót od ubezpieczycielstwa i że ubezpieczycielstwo prowadzi do uprzedmiotowienia osób z niepełnosprawnościami. Podkreślił, że bardzo ważną rzeczą jest to, aby mieć narzędzia alternatywne zanim ubezpieczycielstwo zostanie zlikwidowane. Na zakończenie Pan Minister podkreślił, że udostępniona przez Ministerstwo Sprawiedliwości wstępna propozycja planu prac Zespołu jest dynamiczna, co w pełni zasługuje na aprobatę.

Po przedstawieniu wstępnych stanowisk przewodnicząca Zespołu przedstawiła roboczą propozycję planu pracy Zespołu opartą na następujących założeniach:

- 1) wykreślenie instytucji ubezwłasnowolnienia z Kodeksu cywilnego będzie możliwe dopiero po wcześniejszym określeniu odpowiednich instrumentów zapewniających osobie z niepełnosprawnością odpowiednie wsparcie w podejmowaniu decyzji;
- 2) pomoc w podejmowaniu decyzji kierowana do osób z zaburzeniami psychicznymi musi jednocześnie odpowiadać na ich zróżnicowane zapotrzebowanie na wsparcie i zapewniać dostęp do asysty i doradztwa w przypadku obniżonych zdolności poznawczych i decyzyjnych;
- 3) nie należy tracić z pola widzenia, że sądy powszechne są powołane do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, co oznacza rozstrzyganie spraw (należy mieć również na uwadze kwestie związane z bezpieczeństwem obrotu prawnofinansowego);
- 4) ważną kwestią jest również zapewnienie finansowania tych rozwiązań.

Przedstawiciele Ministra Finansów wskazali, że główną rolą Ministra Finansów będzie analiza kwestii związanych z ewentualnym finansowaniem wypracowanych przez Zespół rozwiązań.

Zarówno Ministerstwo Sprawiedliwości jak i Pan Minister Paweł Wdówik zadeklarowali przesłanie materiałów, dotyczących już podjętych prac analitycznych w zakresie zadań Zespołu, które są w ich posiadaniu.

Następnie na pytanie członka Zespołu – **przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia**, czy najistotniejszym krokiem zmierzającym do likwidacji instytucji ubezwłasnowolnienia będzie modyfikacja Kodeksu cywilnego, zabrał głos **Pan Andrzej Vertun – Dyrektor Departamentu Legislacyjnego Prawa Cywilnego Ministerstwa Sprawiedliwości**. Pan Dyrektor wskazał, że najpierw trzeba wypracować to, co zastąpi ubezwłasnowolnienie. Dopiero w końcowej fazie dojdzie do wykreślenia odpowiednich przepisów w Kodeksie cywilnym. Całość będzie skomasowana w jednym projekcie.

Ministerstwo Zdrowia zastrzegło, że do 31 października 2023 r. przeprowadzą wstępną analizę.

Przewodnicząca Zespołu podkreśliła, że w pierwszej kolejności Zespół musi wypracować same założenia i model po to, żeby zobaczyć, jak to będzie wpływało na inne przepisy oraz które przepisy będą zmieniane wynikowo.

Głos zabrał również **przedstawiciel Rzecznika Praw Pacjenta** wskazując, że instytucja, którą będziemy zmieniać, modyfikować lub likwidować ma bezpośrednie przełożenie na życie i zdrowie pacjentów. Ona jest bezpośrednio i bezdyskusyjnie związana z prawem do wyrażenia zgody na zabieg. Zwrócił uwagę na potrzebę wypracowania takiej instytucji, która działałaby sprawnie przy konieczności szybkiego pozyskania zgody na zabieg (aby była to prosta ścieżka, kto podejmuje decyzję za pacjenta).

Pan Minister Paweł Wdówik zwrócił również uwagę na problem braku akceptacji przez lekarzy komunikacji alternatywnej z pacjentem.

Termin następnego posiedzenia wyznaczony został na 8 listopada 2023 r., godz. 11.00., sala nr 501.

Następnie przewodnicząca Zespołu zamknęła posiedzenie Zespołu.

Protokół został sporządzony przez sekretarza Zespołu Annę Kitowską.

Anna Kitowska

sekretarz Zespołu

[Signature]
PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

przewodniczący Zespołu *[Signature]*

Załączniki:

Załącznik nr 1 Skład Zespołu;

Załącznik nr 2 Zastępstwo w pracach Zespołu przez upoważnionych przedstawicieli;

Załącznik nr 3 Lista obecności;

Załącznik nr 4 Plan pierwszego posiedzenia;

Załącznik nr 5 Wstępna propozycja planu pracy Zespołu.